Openbaar

AAN Per e-mail: **ACM-post@acm.nl**
Autoriteit Consument en Markt
Directie Energie
Postbus 16326
2500BH Den Haag

VAN [redacted]
Advocaat
TELEFOON +31 88 [redacted]
E-MAIL [redacted]@akd.nl

INTERNET www.akd.nl

DATUM 24 april 2024

ONDERWERP Zienswijze ontwerp-codebesluit Alternatieve transportrechten (kenmerk ACM/UIT/613440), alsmede zienswijze ontwerp-codebesluit Tijdgebonden transporttarieven hoogspanningsnetten (kenmerk ACM/UIT/605184)

Geachte mevrouw, meneer,

Namens cliënte, één van de (indirecte) deelnemers aan de vergunningtender voor een windvergunning voor de kavel IJmuiden Ver Beta, dien ik hierbij zienswijzen in tegen de twee hierboven vermelde ontwerp-Codebesluiten ('Ontwerpbesluiten'). Wat betreft het eerstgenoemde Ontwerpbesluit ziet de zienswijze met name op het daarin opgenomen tijdsduurgebonden transportrecht.

Mijn cliënte heeft op 28 maart jl. een vergunningaanvraag ingediend, op grond van de Regeling vergunningverlening kavel Beta in windenergiegebied IJmuiden Ver ('Regeling'). Onderdeel van deze vergunningaanvraag is de bouw en exploitatie van een elektrolyser voor de productie van groene waterstof in de haven van Rotterdam, met een netaansluiting op het hoogspanningsnet van TenneT. Dit elektrolyseproject heeft een flexibel netgebruik en wordt daarom direct geraakt door de twee Ontwerpbesluiten.

<u>Relatie tussen elektrolyseproject, de Regeling, de Ontwerpbesluiten en de gedelegeerde verordening 2023/1184</u>

1. Volgens de Regeling bestaat een grotere kans op verlening van de windvergunning voor het kavel IJmuiden Ver Beta, naarmate de aanvrager meer investeringen op land stimuleert voor de inpassing in het Nederlandse energiesysteem van de in de kavel geproduceerde elektriciteit; oftewel, naarmate voor een hogere capaciteit aan systeemintegratieprojecten wordt gerealiseerd. Daartoe heeft cliënte in de windvergunningaanvraag verplicht moeten

In Nederland wordt de praktijk uitgevoerd door AKD N.V., statutair gevestigd in Rotterdam (ingeschreven in het handelsregister onder nummer 24366820). Alle diensten en (andere) werkzaamheden worden verricht uit hoofde van een overeenkomst van opdracht met AKD N.V. Op de overeenkomst zijn, onder uitsluiting van enige andere algemene voorwaarden, de algemene voorwaarden van AKD N.V. van toepassing die zijn gedeponeerd ter griffie van de rechtbank te Rotterdam onder nummer 22/2023 en waarin onder meer een beperking van de aansprakelijkheid is opgenomen. Iedere aansprakelijkheid is beperkt tot het bedrag dat in het desbetreffende geval onder de beroepsaansprakelijkheidsverzekering wordt uitbetaald met inbegrip van het bedrag van het eigen risico. Op verzoek worden de algemene voorwaarden kosteloos toegezonden. Zij kunnen ook worden geraadpleegd op https://www.akd.eu/.

aangeven welk vermogen aan elektriciteitsafname uit het elektriciteitsnet wordt gegarandeerd, door hetgeen waarin naast het offshore windpark wordt geïnvesteerd; oftewel wat de totale capaciteit is van het (of de) systeemintegratieproject(en) dat (of die) in samenhang met het offshore windpark wordt (of worden) gerealiseerd. De Regeling maximeert dit gegarandeerde vermogen op 1 GW, dat wil zeggen dat de Regeling investeringen die uitgaan van een inpassing van de geproduceerde elektriciteit boven de 1 GW niet waardeert, althans dat zij niet leiden tot een grotere kans op verlening van de windvergunning.

2. Aan de windvergunning zal de voorwaarde worden verbonden dat de vergunninghouder tot 31 december 2040 niet de zogenaamde drempelwaarde mag overschrijden ('Drempelwaarde'). De Drempelwaarde wordt berekend door van de gegarandeerde transportcapaciteit van het net op zee (gefixeerd op 2GW) het door de aanvrager/vergunninghouder gegarandeerde vermogen af te trekken. De Drempelwaarde betreft een waarde op uurbasis. Gelet op de systematiek van de Regeling bedraagt de Drempelwaarde (op uurbasis) maximaal 1 GW.

3. Tegen deze achtergrond gaat cliënte in haar windvergunningaanvraag uit van de bouw en exploitatie van een elektrolyser, waarmee de in het offshore windpark op het kavel IJmuiden Ver Beta geproduceerde elektriciteit op land kan worden omgezet in groene waterstof. De elektrolyser zal daarmee bijdragen aan de energietransitie en een effectief gebruik van het net. Ten tijde van een hoog niveau aan hernieuwbare-energieproductie zal de elektrolyser namelijk elektriciteit (geproduceerd door windpark IJmuiden Ver Beta) van het net afhalen en daardoor het net ontlasten.

4. De elektrolyser is beoogd op de locatie die het Havenbedrijf Rotterdam in het kader van de IJmuiden Ver Beta tender beschikbaar zal stellen. Verder zal de elektrolyser een netaansluiting krijgen op het hoogspanningsnet van TenneT, namelijk via een aansluiting op het nieuw aan te leggen hoogspanningsstation Amaliahaven.[1] Dat betekent effectief dat de op zee geproduceerde elektriciteit die wordt gebruikt voor de productie van groene waterstof, vrijwel direct nadat het hoogspanningsnet is aangeland, van het hoogspanningsnet zal worden afgenomen door de elektrolyser. Zo zal de elektriciteit(sproductie) van IJmuiden Ver Beta, in ieder geval voor zover die de Drempelwaarde overstijgt, effectief niet (kunnen) leiden tot congestie.

5. Om groene waterstof te produceren dient te worden voldaan aan de criteria voor groene waterstof volgens de gedelegeerde verordening 2023/1184; dat wil zeggen de gedelegeerde verordening die voorziet in gedetailleerde regels voor de productie van hernieuwbare vloeibare en gasvormige transportbrandstoffen van niet-biologische oorsprong. Voor waterstofproductie-installaties die gekoppeld zijn aan het net, regelt die verordening onder meer de zogenoemde tijdelijke correlatie. Artikel 6 van die verordening bepaalt, onder meer, dat (vanaf 1 januari 2030) voor de kwalificatie als groene waterstof is vereist dat de waterstof wordt geproduceerd in dezelfde periode van een uur als de productie van de hernieuwbare elektriciteit, die krachtens een stroomafnameovereenkomst aan de elektrolyser wordt geleverd.

[1] Zie: https://www.tennet.eu/nl/projecten/provincies/zuid-holland/hoogspanningsstation-amaliahaven

Zienswijzen

6. Naar aanleiding van de twee Ontwerpbesluiten brengt cliënte de volgende punten onder uw aandacht:
   I. De onderlinge samenhang tussen beide besluiten moet worden geborgd, onder meer door de besluiten gelijktijdig te nemen, materieel op elkaar af te stemmen en waar mogelijk zelfs te integreren;
   II. De voorgestelde tijdstariefvensters zijn niet passend voor systeemintegratie door elektrolyse;
   III. Er moet niet alleen rekening worden gehouden met het tijdstip van transport, maar ook met de omstandigheid of de locatie van invoeding van de (hernieuwbaar geproduceerde) elektriciteit en de afname zodanig op elkaar zijn afgestemd dat het net wordt ontlast;
   IV. De Netcode Elektriciteit mag niet eraan in de weg staan dat de beoogde elektrolyser elektriciteit van het net afneemt op momenten dat de Minister van EZK haar daartoe verplicht;
   V. De besluiten zijn essentieel voor de investeringsbesluiten van de wind-op-zee-tender IJmuiden Ver Beta. Om gelijke tred met deze investeringsbesluiten te houden moeten beide besluiten (in aangepaste vorm) rechtskracht hebben op 1 januari 2025; en
   VI. De afwezigheid van een level playing field voor elektrolysers en de noodzaak daarvoor gelet op de waterstofdoelstelling voor 2030 (volgens onder meer het Nationaal Plan Energiesysteem).

I. Onderlinge samenhang besluiten borgen

7. De twee Ontwerpbesluiten hangen direct met elkaar samen, omdat zij beide een impact hebben op de operationele kosten voor een systeemintegratieproject, zoals een elektrolyser. Het uit elkaar trekken van de twee kostencomponenten wat betreft de doorlopende netkosten en deze onderbrengen in twee afzonderlijke (ontwerp)besluiten zorgt bij marktpartijen voor onduidelijkheid. Mede omwille van de investeringszekerheid in systeemintegratieprojecten heeft het de voorkeur om één geïntegreerd besluit te nemen over de nettarieven voor systeemintegratieprojecten.

II. Tijdstariefvensters zijn niet passend voor systeemintegratie door elektrolyse

8. De Ontwerpbesluiten zijn erop gericht om flexibele elektriciteits(net)gebruikers het net te laten gebruiken op momenten dat het relatief rustig is op het net. Daartoe zijn in de voorgestelde tabel in Bijlage B / B.1 bij artikel 3.7.5.b van de Tarievencode statische wegingsfactoren voor $kW_{maxgewogen}$ bepaald, op basis van gegevens omtrent de belasting van het hoogspanningsnet. Deze aanpak ligt voor de hand om in algemene zin de vraag naar elektriciteit te laten sturen door een prijsprikkel.

9. Voor zover de vraag wordt veroorzaakt door een elektrolyser voor de productie van groene waterstof kan deze echter niet worden gestuurd door de voorgestelde gefixeerde tijdstariefvensters met de daaraan gekoppelde wegingsfactoren.

10. Omdat groene waterstof (doorgaans) moet worden geproduceerd in hetzelfde uur als de elektriciteitsproductie, wordt de vraag vanwege een elektrolyser bepaald door het aanbod van hernieuwbare energie. Wat betreft de beoogde elektrolyser betreft dit de hernieuwbare elektriciteit die is geproduceerd door het windpark IJmuiden Ver Beta. Het productieprofiel

van een offshore windpark loopt echter niet synchroon met de voorgestelde tabel in Bijlage B / B.1 bij artikel 3.7.5.b van de Tarievencode. Hierdoor kan het zeer wel voorkomen dat juist veel aanbod hernieuwbare elektriciteit, en daarmee ook veel vraag vanwege de elektrolyser, bestaat tijdens de tijdsvensters met een hoge wegingsfactor (en daarmee een relatief ongunstig nettarief). De consequentie hiervan is dat het ontwerpbesluit Tijdgebonden transporttarieven hoogspanningsnetten slechts in zeer geringe mate een positief effect zal hebben op de businesscase van elektrolysers.

11. Als een gevolg hiervan wordt het gesuggereerde kortingspercentage van 65% op de nettarieven voor elektrolysers niet gehaald. Dit percentage is eerder door TenneT genoemd als de beoogde korting voor elektrolysers en wordt ook in een Kamerbrief van 3 april 2024 genoemd (TK 32 813 en 29 023; 2023 – 2024; nr. 1372). Naast het feit dat de ontwerpbesluiten hierdoor niet doelmatig zijn ten opzichte van het beoogde kortingspercentage, is problematisch dat er (wat betreft de nettarieven) geen level playing field is voor elektrolysers; zie hierna ad V.

12. Hierbij zij benadrukt dat de voorgestelde ontwerpbesluiten wel het beoogde effect (van een korting van 65%) kunnen hebben voor onder meer batterijen. De businesscase voor batterijen is namelijk niet direct verbonden aan het profiel van hernieuwbare elektriciteitsproductie.

III. <u>Feitelijk ontlasten van net moet ook worden aangemoedigd</u>

13. Om de doelstelling van de ontwerpbesluiten te realiseren, zou wat betreft (een korting op) de nettarieven niet alleen rekening moeten worden gehouden met het tijdstip van transport, maar ook met de omstandigheid dat de locatie van invoeding van de (hernieuwbaar geproduceerde) elektriciteit en de afname zodanig op elkaar zijn afgestemd dat het net wordt ontlast.

14. Volgens het ontwerpbesluit Tijdgebonden transporttarieven hoogspanningsnet is het doel daarvan in de eerste plaats de kostenreflectiviteit van de tarieven te verbeteren. Een aangeslotene die veel bijdraagt aan de systeempiek veroorzaakt meer kosten dan een aangeslotene die weinig daaraan bijdraagt. Beoogd wordt dat de bijdrage van een individuele aangeslotene aan een systeempiek meeweegt in de te betalen transportkosten. De gedachte daarachter is dat wanneer aangeslotene op de prijsprikkel van een (gematigd) transporttarief reageert, dat leidt tot een efficiëntere benutting van de beschikbare netcapaciteit. Bovendien kan netcongestie daardoor worden beperkt.

15. In lijn met deze doelstelling zou moeten worden onderkend dat ook de locatie van vraag en aanbod (of beter: de nabijheid daarvan) een directe impact hebben op de kosten van netbeheerder TenneT. Hoe dichterbij de vraag naar elektriciteit is gelegen bij het punt van het net waarop de elektriciteit wordt ingevoed, des te lager de kosten van TenneT. Want door vraag naar elektriciteit in de onmiddellijke nabijheid van het aanbod te realiseren, wordt het transport beperkt en daarmee congestie vermeden.

16. Cliënte onderkent dat het huidige systeem van nettarieven geen rekening houdt met de locaties van invoeden en afname. In algemene zin begrijpt zij dat uitgangspunt, vanuit de idee dat de netwerkkosten worden gesocialiseerd. Echter, indien op de (totale) netwerkkosten kan worden bespaard, door in het systeem van netwerkkosten een

prijsprikkel in te bouwen waarmee wordt aangemoedigd dat vraag en aanbod in elkaars nabijheid zijn gelegen, dan staat dat niet op gespannen voet met voornoemd uitgangspunt.

17. Wat betreft de voorgenomen elektrolyser zij benadrukt dat de locatie van de vraag naar elektriciteit door de elektrolyser qua locatie vrijwel gelijk valt met de plaats waar de groene elektriciteit aan land komt. De betrokken elektrolyser zou zodoende bijdragen aan het vermijden van netwerkkosten en het voorkomen van congestie. Niettemin zou de businesscase van de elektrolyser slechts in beperkte mate positief worden beïnvloed door beide (Ontwerp)besluiten.

IV. Systeemintegratieproject moet kunnen voldoen aan verplichtingen EZK

18. Het besluit Alternatieve transportrechten moet faciliteren dat het systeemintegratieproject van cliënte elektriciteit van het net kan afnemen op momenten dat de Minister van EZK haar daartoe verplicht. Die verplichting volgt uit de windvergunning, die de voorwaarde zal bevatten dat de vergunninghouder tot 31 december 2040 de Drempelwaarde niet mag overschrijden.

19. Volgens het ontwerpbesluit Alternatieve transportrechten zal artikel 7.1c leden 1 en 3 van de Netcode Elektriciteit regelen dat een systeemintegratieproject dat een tijdsduurgebonden recht op transport heeft, gedurende maximaal 15% van de tijd geen recht op transport heeft. De Netcode Elektriciteit moet borgen dat het voorgenomen elektrolyseproject niet, enerzijds, volgens zijn afspraken met de netbeheerder op bepaalde momenten elektriciteit mag afnemen, terwijl EZK, anderzijds, dat project tegelijkertijd verplicht om elektriciteit (boven de Drempelwaarde) af te nemen. Bij gebreke daarvan is sprake van tegenstrijdige juridische verplichtingen. Niet alleen is dat onwenselijk gedurende de exploitatiefase, dat kan ook de investeringszekerheid en financierbaarheid belemmeren. Juist die investeringszekerheid en financierbaarheid zijn aandachtpunten bij het halen van de elektrolysedoelstellingen van het Nationaal Plan Energiesysteem; zie ook hierna ad VI.

V. Besluiten uiterlijk 1 januari 2025

20. De Regeling en de daarop gebaseerde windvergunning schrijven harde deadlines voor de realisatie van het offshore windpark IJmuiden Ver Beta voor. De elektrolyser is onlosmakelijk met dat windpark verbonden, ook wat betreft het bereiken van financial close voor het windpark. Om die reden is de planning die voor het windpark Ijmuiden Ver Beta door EZK is voorgeschreven voor cliënte ook richtinggevend voor het ontwikkelpad van de elektrolyser. Feitelijk komt dat erop neer dat de voorliggende besluitvorming uiterlijk op 1 januari 2025 moet zijn afgerond.

VI. Geen level playing field voor elektrolysers

21. Het Nationaal Plan Energiesysteem formuleert de doelstelling dat in 2030 de binnenlandse waterstofproductie is opgeschaald tot 4 GW. Momenteel is voor slechts 200 MW elektrolysecapaciteit een investeringsbesluit genomen. Het is daarom dringend noodzakelijk dat nieuwe projecten financial close bereiken en worden gerealiseerd. De (voorspelbaarheid en hoogte van de) nettarieven spelen daarbij een grote rol, naast een aantal andere regulatoire thema's.

22. Om de door het Nationaal Plan Energiesysteem beoogde waterstofdoelstelling voor 2030 te halen, zou voor elektrolysers in (tenminste) West-Europa een level playing field moeten

bestaan. Marktpartijen die overwegen te investeren in elektrolysers in Nederland betrekken daarbij de marktomstandigheden in de ons omringende landen, waaronder de nettarieven. Tegen die achtergrond is het noodzakelijk dat ook de nettarieven voor elektrolysers op elkaar zijn afgestemd, althans niet noemenswaardig afwijken.

23. Wat betreft de hoogte van de nettarieven is door de markt reeds gewezen op de gunstiger tariefstructuren in ons omringende landen. Zo regelt sectie 118 (6) van de Duitse Energy Industry Act een vrijstelling van de nettarieven voor (jonge en aanstaande[2]) elektrolysers voor een periode van 20 jaar, overigens naast fiscale voordelen.

24. Cliënte dringt er bij u op aan om hier (nogmaals) indringend naar te kijken. Mede gelet op het nog ontbreken van een waterstofafzetmarkt, hebben investeerders niet alleen voorspelbare nettarieven nodig, maar ook nettarieven die het mogelijk maken om groene waterstof tegen een concurrerend tarief aan te bieden. Daarbij spelen ook de nettarieven afgezet tegen de tarieven in omringende landen een grote rol.

25. In het verlengde hiervan wordt gewezen op de op 23 april 2024 in de Tweede Kamer aangenomen motie die strekt tot harmonisering van de nettarieven, met onder meer Duitsland. Die motie stelt expliciet dat zo nodig de methodiek van onze buurlanden in Nederland dient te worden toegepast.[3]

26. Tot slot zij nogmaals benadrukt dat de Kamerbrief van 3 april 2024 de indruk wekt dat voor elektrolysers een korting van 65% op nettarieven kan worden gerealiseerd. Zoals reeds in randnrs. 10 – 11 onderbouwd, kan een dergelijke korting niet worden gerealiseerd, uitgaand van de Ontwerpbesluiten.

Ik verzoek u het voorgaande bij de verdere besluitvorming te betrekken.

Hoogachtend,

[redacted]

[redacted]
Advocaat
AKD

[2] De vrijstelling is van toepassing voor elektrolysers die nieuw zijn gebouwd na 31 december 2008 en in gebruik zijn genomen in de periode 4 oktober 2011 – 4 oktober 2029.

[3] Zie: Tweede Kamer wil gelijke nettarieven als buurlanden | Energeia